

อ่านเมื่อวันที่ 16 ก.ย. 2558

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อส. ๕/๒๕๕๕
คดีหมายเลขแดงที่ อส. ๕/๒๕๕๕

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๑๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

ผู้ฟ้องคดี

นางสุภาพร เกษวิริยการ ที่ ๑
นายธานินทร์ กฤษณีไพบูลย์ ที่ ๒
นางสาวปัทมา กฤษณีไพบูลย์ ที่ ๓
นายบัญชา เล็กเจริญสุข ที่ ๔
นายอนุสรณ์ พจน์จรรยาพร ที่ ๕
นางสมถวิล ทองอยู่เย็น ที่ ๖
นางมาตี บุญยะโชติ ที่ ๗
นายปรีชา เทพรัดน์ ที่ ๘
นางปาริชาติ อภิรัตน์รุ่งเรือง ที่ ๙

ระหว่าง

หัวหน้าอุทยานแห่งชาติทับลาน ที่ ๑

ผู้อำนวยการสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ส. ๒๐/๒๕๕๔ หมายเลขแดงที่ ส. ๓/๒๕๕๕ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นผู้เข้าไปปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย และทำประโยชน์ในที่ดินบริเวณหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ประชาชนดั้งเดิมอยู่อาศัยทำกินตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ โดยอยู่ห่างจากแนวเขตอุทยานแห่งชาติที่มีการปักหลักเขตไว้ประมาณ ๒ กิโลเมตร และบริเวณที่ดินดังกล่าวไม่มีป้ายประกาศห้ามใดๆ อีกทั้ง มีสภาพเป็นแหล่งชุมชนที่มีบ้านเรือนของราษฎรอยู่อาศัยมาเป็นเวลานานแล้ว โดยมีหน่วยงานของทางราชการเข้าไปจัดให้มีสาธารณูปโภคต่างๆ ทั้งถนน ไฟฟ้า และประปา ประกอบกับกำหนดผู้ใหญ่บ้าน และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ต่างยืนยันว่าที่ดินบริเวณที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตผ่อนปรนที่ทางราชการกำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงเข้าอยู่อาศัยในบริเวณที่ดินพิพาท และก่อนที่จะปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ขออนุญาตก่อสร้างต่อผู้ปกครองท้องที่ และขออนุญาตใช้ไฟฟ้า ประปา ครบถ้วนทุกประการ รวมทั้งได้เสียภาษีบำรุงท้องที่ตลอดมา แต่ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้ามาอยู่อาศัยในบริเวณที่ดินพิพาท ได้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาดีเข้าทำการตรวจค้นและจับกุมผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากระทำความผิดอาญารฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำความผิดประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่าภายในเขตอุทยานแห่งชาติ และฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีแพ่งกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ต่อมาพนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เนื่องจากที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ประชาชนทำกิน การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงขาดเจตนา ส่วนคดีแพ่งนั้นปรากฏว่าในระหว่างการพิจารณาของศาล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ โดยมีการออกไปสำรวจและทำการรังวัดพื้นที่ของผู้ครอบครองที่ดินในบริเวณที่พิพาทแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ไปแสดงตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จนกระทั่งคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิได้จัดทำสรุปรายละเอียดข้อมูลหลักฐานการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าให้ไว้เป็นหลักฐาน เพื่อรอมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาออกเอกสารสิทธิในที่ดินต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงได้แถลงต่อศาลจังหวัดกบินทร์บุรีขอให้รอฟังผล

การพิจารณาของทางราชการ และศาลจังหวัดกบินทร์บุรีได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว แต่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้มีหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สั่งให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้น จากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้พื้นที่แห่งนี้กลับคืนสู่สภาพเดิมให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการดังกล่าวเสียเอง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะต้อง รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งหมดตามค่าใช้จ่ายจริง พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตรา ร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าให้ต้องแท้งก่อนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้เตรียมดำเนินการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดกบินทร์บุรี จึงเป็นการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๓๓ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง (๔) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบกับปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มี หนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๕.๐๔/๓๔๐๒ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ แจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและ ทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐ อีกทั้ง ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอยู่ใน หลักเกณฑ์ที่น่าจะได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ได้รับโฉนดชุมชนตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจ ไม่ถูกต้องตาม กฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ สำหรับการกระทำความดังกล่าว หรือโดยไม่สุจริต โดยมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นให้เกิดกับประชาชนเกินควร และเป็นการ

/ใช้ดุลพินิจ...

ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

๑. เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔

๒. เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔

๓. ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าทนายความแทนผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

พร้อมกับคำฟ้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ยื่นคำขอให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลมีคำพิพากษา และต่อมาได้ขอให้ศาลปกครองชั้นต้นไต่สวนฉุกเฉินคำขอดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอให้ไต่สวนฉุกเฉินและคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ในการอนุรักษ์ สงวน ค้ำครอง ปันฟู และดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช รวมตลอดถึงการบริหารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ อันเป็นสมบัติของส่วนรวมของประเทศชาติ และมีหน้าที่ในการตรวจปราบปราม และจับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน เพื่อคุ้มครองและดูแลรักษาอุทยานแห่งชาติไม่ให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป ตามคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ และหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๕.๒/๗๙๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗ บริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์นั้น เป็นที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี

/ในท้องที่...

ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโดน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งได้มีการติดตั้งป้ายประกาศอุทยานแห่งชาติทับลาน และประกาศสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ เรื่องห้ามมิให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้าไปบุกรุก ยึดถือ ครอบครอง หรือกระทำการ ซื้อหรือขาย พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานแจ้งเตือนให้ทราบโดยทั่วกันตลอดมา ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า กล่าวอ้างว่าบริเวณที่ดินพิพาทอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ประชาชนดั้งเดิมอยู่อาศัยทำกิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น สืบเนื่องมาจากปัญหาการบุกรุก พื้นที่ป่าไม้ได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น เพราะการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชาชนทำให้เกิด ปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดินและป่าไม้ระหว่างราษฎรกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เห็นชอบ หลักการ มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไปได้ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ โดยมติของคณะกรรมการดังกล่าวยืนยัน ที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๒ และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และให้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์ พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนการสงวนหวงห้าม ให้กรมป่าไม้จัดทำขอบเขตบริเวณ ที่อยู่อาศัยทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด และดำเนินการตามกฎหมาย เพื่อให้ราษฎรอาศัยทำกินตามความจำเป็นเพื่อการครองชีพ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ล่อแหลม คุกคาม ต่อระบบนิเวศ พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการคุ้มครองดูแลพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมายและป่าอนุรักษ์ตามมติคณะรัฐมนตรี ให้พิจารณาดำเนินการช่วยเหลือราษฎร ตามความเหมาะสม เพื่อให้หาที่อยู่อาศัยทำกินแห่งใหม่ หรือดำเนินการเคลื่อนย้ายราษฎร ออกจากบริเวณนั้นไปอยู่อาศัยทำกินในพื้นที่ที่เหมาะสม ถ้ามีการกระทำใดๆ อันเป็นการ บุกรุกพื้นที่ป่าใหม่ หรือขยายพื้นที่อยู่อาศัยทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลายหรือ กระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิด

/ออกจาก...

ออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้น ในรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการลักลอบทำลายทรัพยากรป่าไม้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ที่ประชุมมีมติว่า ในระหว่างที่ยังไม่มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพอุทยานแห่งชาติทับลาน สมควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควบคุมตรวจสอบอย่างต่อเนื่องและเข้มงวดกวดขัน หากมีการบุกรุกเพิ่มเติมหรือราษฎรผู้ผ่านการสำรวจสิทธิแล้วได้ขายพื้นที่ที่ครอบครองให้แก่ผู้อื่น ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยเฉียบขาด และยกเลิกสิทธิที่ได้รับ การจัดสรรพื้นที่ดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้ามาครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานโดยการซื้อจากผู้ครอบครองเดิม และได้ดำเนินการปรับพื้นที่ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย ซึ่งเป็นการทำให้สภาพพื้นที่เปลี่ยนไปจากเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ตรวจยึดและจับกุมผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าดำเนินการตามกฎหมาย ทั้งคดีอาญาและคดีแพ่ง รวมทั้งใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งในส่วนของกรณีดำเนินคดีอาญา พนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เนื่องจากขาดเจตนาในการกระทำความผิด ส่วนการดำเนินคดีแพ่งกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๗ อยู่ระหว่างการดำเนินการของศาลจังหวัดกบินทร์บุรี ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ได้ชำระค่าเสียหายทางแพ่งเรียบร้อยแล้ว นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ยังได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยืนยันจะดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างเอง สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่าคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์

สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ออกไปสำรวจและทำการรังวัดพื้นที่ในบริเวณอุทยานแห่งชาติทับลานแล้วนั้น การดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงการจัดทำข้อมูลให้คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิพิจารณาในเบื้องต้นเท่านั้น การดำเนินการแก้ไขปัญหาดินทำกินในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานยังมีอีกหลายขั้นตอน และจะต้องผ่านการกลั่นกรองจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชด้วย อีกทั้ง การตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินดังกล่าวมีหลักเกณฑ์ว่า ผู้ครอบครองที่ดินจะต้องเข้าทำประโยชน์ต่อเนื่องมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน หากปรากฏว่ามีการโอนสิทธิซื้อขายหรือยินยอมให้ผู้อื่นครอบครองทำประโยชน์ จะไม่ได้รับการพิจารณารับรองสิทธิในการครอบครองที่ดินนั้น

/เมื่อผู้ฟ้องคดี...

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้เข้ามาซื้อที่ดินพิพาทจากผู้ครอบครองเดิมและได้ปรับพื้นที่ปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นอกจากนี้บริเวณพื้นที่พิพาทไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะอนุญาตให้ออกโฉนดชุมชนดังที่ผู้ฟ้องกล่าวอ้างได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า และไม่ต้องชดเชยค่าเสียหายแต่อย่างใด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า บริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์ที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นภูเขาที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยของสัตว์ป่า และยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัดปราจีนบุรีและพื้นที่ใกล้เคียง จึงไม่เหมาะแก่การใช้เป็นที่อยู่อาศัยของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การที่ราษฎรจะเข้าอยู่อาศัยในที่ดินดังกล่าวได้จะต้องออกพระราชบัญญัติถอนสภาพที่ดินตามมาตรา ๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องจากบุคคลอื่น โดยปรากฏข้อเท็จจริงจากคำสั่งไม่รับคำฟ้องของพนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซื้อที่ดินมาจาก นางอ้อย กุลพรมราช เนื้อที่ ๕ ไร่ และ ๗ ไร่ ตามลำดับ ราคาไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ และผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ซื้อที่ดินจาก นายณรงค์ กลัวกิ่ง คนละ ๔ ไร่ ราคาไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ซื้อที่ดินจาก นายวัชร สติวัฒน์วงศ์ เนื้อที่ ๑๘ ไร่ ราคาไร่ละ ๑๓๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ซื้อที่ดินจากผู้ขาย ๔ ราย และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ครอบครองที่ดินต่อจากบุคคลอื่นซึ่งเดิมเป็นของ นางถนอม กุลพรมราช การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากที่ดินดังกล่าวมีสถานะเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ และเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งถือเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ที่มีอาจจำหน่ายโอนให้แก่กันได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ตามมาตรา ๑๔๓ ประกอบกับมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ สิทธิในการครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ครอบครองเดิมเป็นสิทธิเฉพาะตัว จะโอนแก่กันมิได้ ดังนั้น เมื่อผู้ครอบครองเดิมได้ขายที่ดินอันเป็น

สาธารณสมบัติของแผ่นดินและเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมาย และถือเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่มีสิทธิในที่ดินพิพาทตามหลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่าที่ดินบริเวณหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี อยู่ในเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินได้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น สืบเนื่องมาจากทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ของประเทศปรากฏตัวชีวิตที่สำคัญที่แสดงให้เห็นปัญหา คือ ป่าไม้เหลือเพียงร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ประเทศ ทั้งๆ ที่ควรจะมีถึงร้อยละ ๔๐ ถ้าหากไม่มีการจัดการใดๆ แล้วก็จะเกิดผลกระทบในทางเสียหายที่ยากต่อการแก้ไข รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญ จึงได้ให้ความเห็นชอบในแผนการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในระดับพื้นที่ตามที่กรมป่าไม้เสนอ ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เห็นชอบตามหลักการ มาตรการ และแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไปตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านการป้องกันพื้นที่ ๒. ด้านการควบคุมพื้นที่ ๓. ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ๔. ด้านการติดตามและประเมินผลและระบบข้อมูล โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการจัดการ อันจะทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างมีระบบที่ยั่งยืนและเกิดความชัดเจนในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ซึ่งในการจัดทำข้อมูลการถือครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าไม้ มีหลักสำคัญประการหนึ่งคือ จะต้องมีการอยู่อาศัยหรือทำกินในพื้นที่นั้นอยู่แล้วและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ไม่ใช่มีลักษณะเป็นการอพยพเคลื่อนย้ายไปอยู่อาศัยหรือทำกินที่แห่งอื่นและจะขอกลับไปในพื้นที่ที่เคยอยู่หรือไม่ใช่ลักษณะทำไร่เลื่อนลอย ไร่หมุนเวียน แล้วจะขอกลับเข้าไปทำกินอีก กรณีดังกล่าวนี้ถือเป็นการบุกรุกพื้นที่ใหม่ หากมีการบุกรุกแผ้วถางป่าหรือเผาป่าเพื่ออ้างสิทธิ เจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการตามหน้าที่อย่างเฉียบขาด ดังนั้น จึงต้องทำการสำรวจเก็บข้อมูลให้ชัดเจนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงสำหรับจัดการคุ้มครองและสงวนรักษาพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นสมบัติส่วนรวมของคนไทยต่อไป ไม่ใช่เพื่อเปิดป่าให้คนเข้าอยู่อาศัยหรือทำกิน การตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ของคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม

๒๕๕๐ นั้น เป็นเพียงการรังวัดตรวจสอบที่ดินเพื่อหาร่องรอยการทำประโยชน์ในที่ดินว่าได้มีการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อนมีการสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรกหรือไม่เท่านั้น การดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงความเห็นของคณะทำงานที่ยังมีอาจถือได้เป็นข้อยุติเกี่ยวกับการให้สิทธิในที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าแต่อย่างใด และที่ดินที่ผ่านการพิจารณารับรองของคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิแล้ว หากภายหลังปรากฏว่าผู้ครอบครองขาดคุณสมบัติ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี เช่น การซื้อขายเปลี่ยนมือ และหรือยินยอมให้ผู้หนึ่งผู้ใดเข้าทำประโยชน์แทนตน หรือเปลี่ยนแปลงการทำประโยชน์ในที่ดิน หรือถูกจับกุมดำเนินคดี เป็นต้น คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินจะไม่นำที่ดินแปลงดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการพิจารณา ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่า ก่อนปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ติดต่อกับผู้ปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ในการขออนุญาตปลูกสร้างบ้าน ขอเลขทะเบียนบ้าน ขอใช้ไฟฟ้า ประปา ตามขั้นตอนครบถ้วนทุกประการ นั้น ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายให้อำนาจผู้ปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงานตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากล่าวอ้าง ในการอนุญาตให้ปลูกสร้างบ้านหรือกระทำการใดๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติแต่อย่างใด หากผู้ปกครองท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่กล่าวอ้างได้กระทำการดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างจริง ย่อมเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย และที่พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า นั้น เนื่องจากพนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าขาดเจตนาในการกระทำความผิด แต่ไม่ได้หมายความว่ามีความเป็น การอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอยู่อาศัยทำกินในที่ดินหรือให้สิทธิในที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าแต่อย่างใด และแม้คดีแพ่งจะอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดกบินทร์บุรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีอำนาจที่จะออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลานได้ ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยไม่ต้องรอผลของคดีแพ่งแต่อย่างใด เพราะกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการดังกล่าวได้ตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำพิพากษาตามคดีหมายเลขแดงที่ อ.๔๑๕/๒๕๕๑ ว่าการกระทำความดังกล่าวเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับกรณีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดัน

ราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐนั้น หนังสือดังกล่าว เป็นเพียงหนังสือขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มิใช่หนังสือคำสั่งเด็ดขาด ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด ดังนั้น อำนาจในการพิจารณาและ ตัดสินใจว่าจะดำเนินคดีแก่ราษฎรที่มีปัญหาข้อพิพาทกับรัฐหรือไม่ จึงยังคงขึ้นอยู่กับ การวินิจฉัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดั้งเดิม อีกทั้ง ในการดำเนินการของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง มิได้เลือกปฏิบัติเพื่อดำเนินการเฉพาะสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าหรือละเว้น ไม่ออกคำสั่งกับราษฎรอื่นในกรณีเดียวกันแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าคัดค้านคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายอมรับว่าบริเวณที่ดิน ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์นั้น เป็นที่ดินที่อยู่ในเขต ป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความใน พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศเขตอุทยาน แห่งชาติทับลาน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ แต่การประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติและการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติ ดังกล่าวทับซ้อนกับที่ดินที่ราษฎรได้อยู่อาศัยมาก่อนการประกาศ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติ เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ กำหนดให้เป็นเขตผ่อนปรนให้ราษฎรเข้าอยู่อาศัยทำกินได้ โดยมีการปักป้ายแสดงแนวเขตให้เห็นอย่างชัดเจน และมีหน่วยงานของรัฐเข้าดำเนินการ จัดให้มีสาธารณูปโภคต่างๆ อีกทั้ง กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน และนายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่ต่างยืนยันว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตผ่อนปรนที่ทางราชการกำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า จึงเกิดความเชื่อมั่นและตัดสินใจซื้อที่ดินพิพาทจากผู้ครอบครองเดิม โดยมีได้มีการ จดทะเบียนโอนสิทธิใดๆ ให้แก่กัน เพียงแต่แบ่งปันที่ดินให้อยู่อาศัยในฐานะคนไทยด้วยกัน จึงมิใช่นิติกรรมที่มีวัตถุประสงค์ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย ดังนั้น เมื่อที่ดินพิพาทอยู่ในเขต ผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกิน มิได้มีสภาพเป็นป่าแต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ได้ครอบครองที่ดินพิพาทโดยอาศัยสิทธิของเจ้าของที่ดินเดิม จึงไม่อาจถือว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

บุกรุกพื้นที่ใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่อาจใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาบังคับกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้

ศาลปกครองชั้นต้นได้แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ชี้แจงว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชื่อที่ดินพิพาทต่อจาก นางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๒๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางอนนุมา บุญสอน ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านหลังอื่นอยู่แล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ชื่อที่ดินพิพาทต่อจาก นายณรงค์ศักดิ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๕๙ และเลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่มิได้โอนชื่อเข้าในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นายไกรสร บุญสอน ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางมูจรินทร์ ประภาวิสุทธิ ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๕ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ชื่อที่ดินพิพาทจากนายวัชร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ชื่อที่ดินพิพาทจากบุคคลอื่น ๔ คน ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องจากนายไฉ ดุขฉวี ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางอารีย์ รตนภิรมย์ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ชื่อที่ดินพิพาทจากเจ้าของเดิมซึ่งซื้อมาจากนางถนอม และได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย

เลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ นอกจากนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ยื่นคำร้องของพยานบุคคล ๔ คน ได้แก่ คำร้องของ นายวิโรจน์ ใจตรง กำนันตำบลบุพราหมณ์ ซึ่งยื่นคำร้องพร้อมพยานหลักฐานสำเนา ทะเบียนบ้านของราษฎรจำนวน ๖๖ ฉบับ เพื่อแสดงให้เห็นว่าราษฎรดังกล่าวได้เข้ามาอาศัย อยู่ในตำบลบุพราหมณ์ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๑๗ ก่อนประกาศเป็นป่าสงวนหวงห้าม และกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ ส่วนคำร้องของ นางอ้อย นายวัชร และนายณรงค์ศักดิ์ ยื่นคำร้องยืนยันว่าเป็นผู้ขายที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งแจ้งตามหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลานหรือทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลับคืนสู่สภาพเดิมให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยปราศจาก เหตุผลอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการเอง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะต้อง รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งหมดตามค่าใช้จ่ายจริง พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตรา ร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าแล้วมีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ชอบ ด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ามีสิทธิครอบครอง ที่ดินพิพาทหรือไม่ จากบทบัญญัติมาตรา ๔ (๑) และมาตรา ๕๔ วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอุทยาน แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบกับมาตรา ๑๓๐๔ (๑) (๒) มาตรา ๑๓๐๕ และมาตรา ๑๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ป่าไม้หรือที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินในเขต ป่าสงวนแห่งชาติ หรือที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ นั้น เป็นทรัพย์สินส่วนรวมเพื่อประโยชน์ ร่วมกันของประชาชน จึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่ จะเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ข้อเท็จจริงปรากฏตาม สำเนาสรุปรายละเอียดข้อมูลหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาพิสูจน์สิทธิในการครอบครอง ที่ดินของราษฎร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ระบุว่าที่ดินพิพาททั้งเก้าแปลง อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าดงใหญ่ ป่าแก้งดินสอ ป่าแก้งใหญ่ ป่าเขาสะโตน ในท้องที่

จังหวัดปราจีนบุรี ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และต่อมาได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินดังกล่าวเป็นเขตอุทยานแห่งชาติในปี พ.ศ. ๒๕๒๔ การครอบครองที่ดินพิพาทจึงถือเป็นการครอบครองที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ครอบครองที่ดินพิพาทจึงไม่อาจมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา และการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าครอบครองที่ดินพิพาทต่อจากผู้ครอบครองเดิมซึ่งไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่แรก ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อาจอ้างสิทธิการครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายได้เช่นกัน

กรณีมีปัญหาดังกล่าวต้องวินิจฉัยต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแจ้งตามหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการดังกล่าวเสียเอง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งหมดตามค่าใช้จ่ายจริง พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งแจ้งตามหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ มีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดิน

ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานโดยไม่อาจอ้างสิทธิตามกฎหมายได้ ทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงตามคำฟ้องและคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าด้วยว่า หลังจากเข้าครอบครองที่ดินพิพาทแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ทำการปลูกสร้างบ้านพักอาศัยในที่ดินที่ครอบครองดังกล่าว กรณีจึงเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่ และทำให้สภาพของอุทยานแห่งชาติผิดไปจากเดิม อันเป็นการฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจตามหนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๙๐๕.๒/๗๙๓๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และตามคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย รื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใด

/ที่ผิด...

ที่ผิดไปจากเดิมออกไปจากอุทยานแห่งชาติทับลานได้ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว และโดยที่คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวกระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า
กรณีจึงถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยได้กำหนดมาตรการบังคับเพื่อให้คำสั่งทางปกครองบรรลุผลไว้
ในมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๕๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น
การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งคำสั่งตามหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม
๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิม
ออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้พื้นที่แห่งนี้กลับคืนสู่สภาพเดิมให้แล้วเสร็จ
ภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยปราศจาก
เหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการดังกล่าวเสียเอง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า
จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งหมดตามค่าใช้จ่ายจริง พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่ม
ในอัตราร้อยละ ๒๕ ต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าแล้วมีความเห็นยืนตามคำสั่งของ
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวกัน การวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว
จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่า ในบริเวณที่ดินพิพาทมีราษฎรอาศัยทำกิน
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และปัจจุบันอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินได้ ตามมติ
คณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น เห็นว่า โดยที่มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว
มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาการครอบครองทำกินในพื้นที่ป่าไม้ เพื่อให้การบริหารจัดการ
ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้เป็นไปอย่างมีระบบและยั่งยืน โดยผู้ครอบครองจะต้องเป็นผู้ที่ทำกิน
ในเขตป่าไม้มาก่อนการกำหนดเขตป่า เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นผู้ซื้อและเข้าครอบครอง
ที่ดินพิพาทในภายหลังต่อจากผู้อื่น จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ของมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว
แม้ก่อนลงมือปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะได้ติดต่อกับผู้ปกครองท้องที่
เพื่อขออนุญาตปลูกสร้างบ้าน ขอเลขทะเบียนบ้าน ตลอดจนขออนุญาตใช้ไฟฟ้าและประปา
ตามขั้นตอนครบถ้วนทุกประการ รวมทั้งได้ชำระภาษีบำรุงท้องที่ตลอดมา ก็มิได้เป็นเงื่อนไข
ที่จะทำให้การครอบครองที่ดินและการปลูกสร้างที่อยู่อาศัยในเขตอุทยานแห่งชาติของ
ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด นอกจากนั้น ในการดำเนินคดีแพ่งและ
คดีอาญานั้น สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาฐานกันสร้าง

/แผ้วถาง...

แผ้วถาง ทำให้เป็นอันตราย ทำให้เสื่อมสภาพแก่ดิน หิน กรวด หรือทราย เข้าไปดำเนินการใด ๆ เพื่อหาประโยชน์ในอุทยานแห่งชาติ หรือทำลายป่า หรือยึดถือป่าเพื่อตนเอง ซึ่งเป็นกรณีที่ต้องดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและทางอาญา ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลานนั้น เป็นกรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าปลูกสร้างอาคารบ้านพักถาวรในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจในการสั่งการดังกล่าวได้ และกรณีดังกล่าวมิได้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการคดีแพ่งและคดีอาญาแต่อย่างใด ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อาจรับฟังได้

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอุทธรณ์ว่า ที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาททั้งเก้าแปลง อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และต่อมาได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ การครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงถือเป็นการครอบครองที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ครอบครองที่ดินพิพาทจึงไม่อาจมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา และการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าครอบครองที่ดินพิพาทต่อจากผู้ครอบครองเดิม ซึ่งไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่แรก ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อาจอ้างสิทธิการครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายได้เช่นกัน นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายอมรับว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และต่อมาได้มีการออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตอุทยานแห่งชาติจริง แต่ที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอาศัยทำกิน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการประกาศอุทยานแห่งชาติทับซ้อนกับที่ดินที่ราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนการประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ เป็นเหตุให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน จึงรวมตัวกันเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติดังกล่าวช่วยเหลือราษฎรและป้องกันมิให้มีการบุกรุกที่ดินเพิ่มเติม โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการพิจารณาตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ ข้อ ๒.๔ ข้อ ๒.๕ และข้อ ๓ ท้ายคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งคณะกรรมการได้ตรวจพิสูจน์ที่ดินพิพาทแล้วกำหนดให้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกิน

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องเจ้าของที่ดินเดิมที่ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนที่จะมีการประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเป็นการแบ่งขายที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเพียงบางส่วน เจ้าของที่ดินเดิมยังคงอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เหลือ โดยมีได้ถูกจับกุมหรือฟ้องร้องให้ชดเชยค่าเสียหายแต่อย่างใด การแบ่งขายที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ามีผลผูกพันเฉพาะตัว ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการทำนิติกรรมซื้อขายที่ดิน อีกทั้ง ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่า เมื่อเจ้าของที่ดินเดิมขายที่ดินให้แก่บุคคลอื่นจะทำให้เสียสิทธิในการได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาท ซึ่งในบริเวณที่ดินดังกล่าว ได้มีการซื้อขายที่ดินเปลี่ยนมือกันมาหลายทอดเป็นเวลานานแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินตามสภาพเดิม มิได้มีการบุกรุกพื้นที่ใหม่หรือทำให้สภาพที่ดินเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด นอกจากนี้ ในบริเวณที่ดินพิพาทปรากฏว่ามีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งเข้าไปปลูกสร้างอาคารที่ทำการ ได้แก่ สถานีตำรวจภูธรวังขอนแดง สถานีอนามัย โรงเรียน ศาลาประชาคม วัดวาอาราม และที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ เป็นต้น หากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หน่วยงานของรัฐดังกล่าวก็ต้องรื้อถอนออกไปจากบริเวณที่ดินพิพาทด้วยเช่นกัน ดังนั้น เมื่อบริเวณที่ดินพิพาทยังอยู่ในระหว่างการดำเนินการแก้ไขปัญหาของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ประกอบกับ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งเวียนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานรัฐ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกลับอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน จึงเป็นการกระทำโดยปราศจากเหตุผล และไม่ยอมรับฟังเหตุผลของราษฎร อีกทั้ง เป็นการกระทำที่ขัดแย้งกับนโยบายของรัฐบาล ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าก็เป็นราษฎรไทย ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะได้เข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทก่อนหรือหลังการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าก็ควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและมีสิทธิอยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทเช่นเดียวกับราษฎรอื่นที่อยู่ในพื้นที่พิพาท

ส่วนกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีความเห็นยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าไม่เห็นพ้องด้วยเนื่องจากการดำเนินการบุกรุกพื้นที่อุทยานแห่งชาติจะต้องเป็นการกระทำความผิดชัดเจน และชัดเจนไม่ยอมออกไปจากพื้นที่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองสามารถดำเนินการได้ ๒ ประการ คือ ฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาขับไล่หรือให้ถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปให้พ้นเขตอุทยานแห่งชาติ หรืออาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ออกคำสั่งทางปกครองให้ผู้บุกรุกทำลายหรือถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปให้พ้นจากเขตอุทยานแห่งชาติ ซึ่งการออกคำสั่งดังกล่าวใช้ได้เฉพาะกับผู้บุกรุกพื้นที่อุทยานแห่งชาติใหม่ และสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้เท่านั้น ไม่อาจนำมาใช้กับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซึ่งมิใช่เป็นผู้กระทำความผิดอาญา และยังไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขับไล่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า นอกจากนี้ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ มีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาการครอบครองที่ดินและป่าไม้ให้เป็นไปอย่างมีระบบและยั่งยืน โดยมีแนวทางช่วยเหลือราษฎรที่อยู่อาศัยทำกินมาก่อนและหลังวันประกาศหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรก ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ออกไปสำรวจและมอบเอกสารให้ไว้เป็นหลักฐานแล้ว แม้การพิจารณาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะยังไม่ยุติ แต่ก็ถือได้ว่าเป็นเอกสารที่ทางราชการจัดทำขึ้นเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้เข้าปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องจากเจ้าของที่ดินเดิมที่ได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อน การประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ โดยไม่มีผู้ใดบุกรุกเข้าไปในเขตอุทยานแห่งชาติทับลานเพิ่มเติมแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับการพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว นอกจากนี้ ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ขออนุญาตต่อผู้ปกครองท้องที่ รวมทั้งได้ขออนุญาตใช้ไฟฟ้าและประปาถูกต้องตามขั้นตอน การเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงเป็นการกระทำ

/โดยความสุจริต...

โดยความสุจริต และในขณะที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ที่ดินดังกล่าว มีสภาพเสื่อมโทรมมาก ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้นำพืชพันธุ์ไม้ต่างๆ ไปปลูกในพื้นที่ จึงทำให้ที่ดิน รมขึ้นขึ้นดังเช่นปัจจุบัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทราบดี แต่ไม่เคยมีผู้ใดโต้แย้งคัดค้านใดหรือ ห้ามปราม ประกอบกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้เคยยื่นเรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๑๐/๓๐๒ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๕ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงและได้รับการชี้แจงจาก หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ปัญหาเรื่องที่ดินพิพาทเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ รับผิดชอบได้ปฏิบัติหรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ร้องเรียนและ ประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๑๓ (๑) (ข) แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัย อำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จัดทำรายงานสรุปข้อเท็จจริง พร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการตามควรแก่กรณีแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใด ที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติห้วยขาแข้ง หรือทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลับคืน สู่สภาพเดิม และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามคำขอท้ายคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายื่นคำร้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งทุเลาการบังคับตาม คำสั่งทางปกครอง ศาลปกครองสูงสุดได้สวนคู่กรณีแล้วมีคำสั่งยกคำขอทุเลาการบังคับตาม คำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แก้อุทธรณ์ว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปปลูกสร้างบ้าน อยู่อาศัยและทำประโยชน์ เดิมตั้งอยู่ในเขตอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมา ได้แยกเป็นกิ่งอำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และได้ยกฐานะเป็นอำเภอนาดี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ หลังจากนั้น ทางราชการได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความใน พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และ ป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลแก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาดี

อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบลโคกปีฆ้อง ตำบลท่าแยก
 อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี
 ภายในเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และในปีต่อมาได้มีการออก
 พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช
 ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจรเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี
 และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่ง
 ดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี
 จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ต่อมา ปัญหาเกี่ยวกับการถือครองที่ดิน
 ในเขตป่าไม้ของประเทศไทยยังดำรงอยู่และมีการบุกรุกมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่
 ป่าไม้ลดน้อยลงมาก คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ให้ความเห็นชอบ
 ตามหลักการ มาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไป
 ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ซึ่งมีสาระสำคัญคือ จะต้องมีการสำรวจการ
 ถือครองพื้นที่ป่าไม้ที่มีการอยู่อาศัยและทำกินในพื้นที่อยู่แล้วและต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน
 เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามสำเนาสรุปรายละเอียดข้อมูลหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณา
 พิสูจน์สิทธิในการครอบครองที่ดินของราษฎร ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน
 ๒๕๔๑ ระบุว่าที่ดินพิพาททั้งเก้าแปลงอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติ
 ทับลาน ตามกฎกระทรวงและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว การครอบครองที่ดินพิพาท
 จึงเป็นการครอบครองที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ผู้ครอบครองจึงไม่อาจ
 มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายเฉพาะหรือ
 พระราชกฤษฎีกา การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ซื้อที่ดินพิพาทต่อจากผู้ครอบครองเดิม ซึ่งไม่มี
 กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายมาตั้งแต่แรก ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่อาจอ้าง
 สิทธิครอบครองที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน และเมื่อภายหลังผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า
 ได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยในที่ดินที่ครอบครอง กรณีจึงเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่
 และทำให้สภาพของอุทยานแห่งชาติผิดไปจากเดิม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้
 ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไป
 ให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม จึงเป็นคำสั่ง
 ที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ยืนยันตามคำสั่งของ
 ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งดังกล่าว

/เป็นการ...

เป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ซึ่งมีได้เกี่ยวข้องกับการดำเนินการคดีแพ่งหรือคดีอาญาแต่อย่างใด และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จับกุมดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ามิได้เป็นการเลือกปฏิบัติแต่อย่างใด โดยดูได้จากหลักฐานแบบรายงานสถานะทางคดีของอุทยานแห่งชาติทับลาน ประจำวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ มีการจับกุมดำเนินคดีในลักษณะเดียวกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๔ ถึงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ รวม ๓๑๒ คดี และตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ จนถึงปัจจุบัน มีการจับกุมดำเนินคดีรวม ๗๖๙ คดี ส่วนกรณีและผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่า ก่อนลงมือปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย ได้ขออนุญาตต่อผู้ปกครองท้องที่ ตลอดจนขออนุญาตใช้น้ำประปาและไฟฟ้าตามขั้นตอนครบถ้วนทุกประการ รวมทั้งมีการชำระภาษีบำรุงท้องที่ตลอดมานั้น ไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าไม่ได้ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติจากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ การครอบครองที่ดินพิพาทจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้อุทธรณ์ว่า ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากล่าวอ้างในอุทธรณ์ว่า การประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับลานทับซ้อนกับที่ดินที่ราษฎรได้อาศัยอยู่มาก่อนนั้น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้ดำเนินการพิสูจน์สิทธิของราษฎร ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ หากราษฎรอยู่อาศัยมาก่อนการประกาศสงวนหวงห้ามพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าไม้ครั้งแรก ย่อมได้รับความคุ้มครองตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายอมรับว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าครอบครองทำประโยชน์และปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกิน แต่เมื่อยังมิได้มีการเพิกถอนที่ดินจากการเป็นป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติ การเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และสิทธิที่ได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้นครอบครองที่ดินทำกินอยู่ก่อนเท่านั้น เมื่อเจ้าของที่ดินเดิมสละสิทธิการครอบครองที่ดินโดยแบ่งขายที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ย่อมมีผลทำให้สิทธิได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทของผู้นครอบครองที่ดินเดิมเป็นอันยุติลง และการซื้อขายที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ อันเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ที่ไม่อาจซื้อขายกันได้ จึงไม่มีผลใช้ยันกับรัฐได้ ตามมาตรา ๑๓๐๔ ประกอบกับมาตรา ๑๔๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าแบ่งขายที่ดินพิพาท

/ให้แก่...

ให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า นิติกรรมซื้อขายที่ดินยอมเกิดขึ้นแล้ว หากยังไม่มีนิติกรรมซื้อขายเกิดขึ้นตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากล่าวอ้างแต่ประการใด เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเป็นบุคคลภายนอกที่มีได้รับผลกระทบจากการประกาศให้พื้นที่พิพาทเขตอุทยานแห่งชาติทับลานมาแต่เดิม และแม้ว่าในคดีอาญา พนักงานอัยการจังหวัดกบินทร์บุรีจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า หรือคดีแพ่งยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดกบินทร์บุรีก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลับคืนสู่สภาพเดิม ซึ่งการใช้อำนาจดังกล่าวมิได้ขัดแย้งกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด เนื่องจากเป็นการปฏิบัติงานตามกฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อผู้กระทำความผิดกฎหมาย และเป็นการปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อคุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นประโยชน์ร่วมกันของแผ่นดินไว้มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ใช้อำนาจดังกล่าวกับผู้กระทำความผิดรายอื่นๆ เช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอีกเป็นจำนวนมาก ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้เคยยื่นเรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือสรุปข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามควรแก่กรณีแล้ว นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอของผู้ตรวจการแผ่นดินหลายประการ และหากดำเนินการตามที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอ จะต้องมีการแก้ไขกฎหมาย และที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นการกระทำโดยปราศจากเหตุผล และไม่ยอมรับฟังเหตุผลของราษฎร ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าก็เป็นราษฎรไทย ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะได้เข้าอยู่อาศัยและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทก่อนหรือหลังการประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าก็ควรได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายและมีสิทธิอยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทเช่นเดียวกับราษฎรอื่นที่อยู่ในพื้นที่พิพาท นั้นก็ฟังไม่ขึ้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท ซึ่งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินของคนไทยทั้งประเทศโดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงเป็นการกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงต้องได้รับผลจาก

/การกระทำ...

การกระทำความผิด มิใช่กล่าวอ้างด้วยประการใด ๆ เพื่อขอรับความคุ้มครองอันประโยชน์ของตนเองเท่านั้น ซึ่งบุคคลที่สุจริตย่อมไม่กระทำการเยี่ยงผู้ฟ้องคดีทั้งเก่า และหากปล่อยให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก่ายึดถือ ครอบครองที่ดินอันเป็นอุทยานแห่งชาติต่อไป ความยุติธรรม ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในสังคมจะบังเกิดขึ้นได้อย่างไร

ขอศาลปกครองสูงสุดพิพากษายืนตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ทางราชการได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๘๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลแก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาดี อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบลโคกปีม้อง ตำบลท่าแยก อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ภายในเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ต่อมา ได้มีการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสระแกราช ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ หลังจากนั้น ได้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินในเขตป่าไม้ของประเทศไทยเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดน้อยลงเป็นจำนวนมาก คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ ให้ความเห็นชอบหลักการมาตรการและแนวทางแก้ไขปัญหาดินในพื้นที่ป่าไม้ และให้ดำเนินการต่อไปได้ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย กุลพรมราช เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๒๙ หมู่ที่ ๙ ตำบล

/บุพราหมณ์...

บุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางอนนุมา บุญซ้อน ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และ ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ชื่อที่ดินพิพาทจาก นายณรงค์ศักดิ์ กลั้วกิ่ง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๕๕ และเลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่มิได้โอนชื่อเข้าในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยระบุชื่อ นายไกรสร บุญซ้อน ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางมูจรินทร์ ประภาวิสุทธิ ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๕ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ชื่อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ชื่อที่ดินพิพาทจากนายวัชร สติวัฒน์วงศ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ชื่อที่ดินพิพาทจากบุคคลอื่น ๔ คน ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องจากนายไล ดุษฎี ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางอารีย์ รัตนภิรมย์ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ชื่อที่ดินพิพาทจากเจ้าของเดิมซึ่งชื่อมาจากนางถนอม กุลพรมราช และได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ต่อมา ได้มีพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานีตำรวจภูธรอำเภอนาดีเข้าทำการตรวจค้นและจับกุมผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า โดยกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ากระทำความผิดอาชญาฐานยึดถือหรือครอบครองที่ดินรวมถึงกันสร้าง แผ้วถาง หรือเผาป่า หรือกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการทำลายป่าภายในเขตอุทยานแห่งชาติ และฟ้องเรียกค่าเสียหายในคดีแพ่งกับผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า

/แต่พนักงาน...

แต่พนักงานอัยการจังหวัดบึงกาฬมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีอาญาผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า เนื่องจากที่ดินดังกล่าวอยู่ในเขตผ่อนปรนให้ประชาชนทำกิน การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงขาดเจตนา ส่วนคดีแพ่งนั้น ปรากฏว่าในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดบึงกาฬ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ โดยมีการออกไปสำรวจและทำการรังวัดพื้นที่ของผู้ครอบครองที่ดินในบริเวณที่พิพาทแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ไปแสดงตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จนกระทั่งคณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิได้จัดทำสรุปรายละเอียดข้อมูลหลักฐานการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าให้ไว้เป็นหลักฐาน เพื่อรอมติคณะรัฐมนตรีพิจารณาออกเอกสารสิทธิในที่ดินต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงได้แถลงต่อศาลจังหวัดบึงกาฬขอให้รอฟังผลการพิจารณาของทางราชการ และศาลจังหวัดบึงกาฬได้มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีไว้ชั่วคราว แต่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ได้มีหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้พื้นที่แห่งนี้กลับคืนสู่สภาพเดิมให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ หากฝ่าฝืน ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยปราศจากเหตุอันสมควร พนักงานเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการดังกล่าวเสียเอง โดยผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เสียไปทั้งหมดตามค่าใช้จ่ายจริง พร้อมทั้งต้องชำระเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าว โดยได้มีการนำหนังสือดังกล่าวไปปิดประกาศ ณ บริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าครอบครองทำประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าให้ถ่องแท้ก่อนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้เตรียมดำเนินการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งที่คดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดบึงกาฬ จึงเป็นการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๓๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น มาตรา ๔

วรรคหนึ่ง (๔) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ประกอบกับ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีหนังสือสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๕.๐๔/๓๔๐๒ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ แจ้งหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ ชะลอการผลักดันราษฎรที่อยู่อาศัยและทำกินในที่ดินที่มีกรณีพิพาทกับหน่วยงานของรัฐ อีกทั้ง ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอยู่ในหลักเกณฑ์ที่น่าจะได้รับการพิจารณาอนุญาตให้ได้รับ โฉนดชุมชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก กระทำโดยไม่มีอำนาจ ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการปฏิบัติดังกล่าว หรือโดยไม่สุจริต มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอน โดยไม่จำเป็นให้เกิดกับประชาชนเกินควร และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ เป็นเหตุให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยว่า การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสืออุทยานแห่งชาติทับลาน ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สั่งให้ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลาย หรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้น จากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้พื้นที่ดังกล่าวกลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑ (ปราจีนบุรี) ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ แจ้งผลการพิจารณา อุทธรณ์ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ มาตรา ๔ บัญญัติว่า ป่า หมายความว่า ที่ดิน รวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย ป่าสงวนแห่งชาติ หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๖ วรรคสอง บัญญัติว่า เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรกำหนดป่าอื่นใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่าหรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวง

ซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย
 มาตรา ๘ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายอื่นแสดง
 แนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ตามสมควรเพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ
 และมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า บุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิ หรือได้ทำประโยชน์ในเขต
 ป่าสงวนแห่งชาติโดยอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ ให้ยื่น
 คำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ภายใน
 เก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่า
 สละสิทธิหรือประโยชน์นั้น วรรคสาม บัญญัติว่า ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีสิทธิ
 ในที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
 มาตรา ๔ บัญญัติว่า อุทยานแห่งชาติ หมายความว่า ที่ดินที่ได้กำหนดให้เป็นอุทยาน
 แห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อรัฐบาลเห็นสมควร
 กำหนดบริเวณที่ดินแห่งใดที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ ให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม
 เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและรื่นรมย์ของประชาชน ก็ให้มีอำนาจกระทำได้
 โดยประกาศพระราชกฤษฎีกาและให้มีแผนที่แสดงแนวเขตแห่งบริเวณที่กำหนดนั้นแนบ
 ท้ายพระราชกฤษฎีกาด้วย บริเวณที่กำหนดนี้เรียกว่า “อุทยานแห่งชาติ” วรรคสอง บัญญัติ
 ว่า ที่ดินที่กำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาตินั้น ต้องเป็นที่ดินที่มีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือ
 ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง คดีนี้ข้อเท็จจริง
 ปรากฏว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕
 (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ กำหนดให้
 ป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโดน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบล
 แก่งดินสอ กิ่งอำเภอนาคู อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านนา อำเภอกบินทร์บุรี ตำบลบ้านแก่ง ตำบล
 โคกปีม้อง ตำบลท่าแยก อำเภอสระแก้ว และตำบลหนองน้ำใส ตำบลช่องกุ่ม อำเภอวัฒนานคร
 จังหวัดปราจีนบุรี ภายในเขตตามแผนที่ท้ายกฎกระทรวง เป็นป่าสงวนแห่งชาติ มีผล
 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ เป็นต้นไป ต่อมา ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกา
 กำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ตำบลสะแกราช ตำบล
 วังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลกระเซ้งหิน ตำบลโคกกระชาย อำเภocrบุรี และ
 ตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา และป่าแก่งดินสอ

/ป่าแก่งใหญ่...

ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทซึ่งตั้งอยู่ที่หมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ต่อมาคณะเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจอุทยานแห่งชาติทับลานได้ร่วมกันตรวจพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าครอบครองทำประโยชน์ด้วยเครื่องมือวัดระบบ จี พี เอส ปรากฏว่าอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้ายอมรับในคำคัดค้านคำให้การว่าบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าเข้าไปปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัยและทำประโยชน์นั้น เป็นที่ดินที่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน แต่อยู่ในเขตผ่อนปรนให้ราษฎรอาศัยทำกิน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยว่าที่ดินพิพาททั้งเก้าแปลงอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ข้อเท็จจริงจึงเป็นอันยุติว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน

กรณีมีปัญหาต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซื้อที่ดินพิพาทมาจากผู้ครอบครองทำประโยชน์เดิม โดยไม่ปรากฏว่ามีหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินแต่อย่างใด กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวมิได้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้ง แม้ผู้ครอบครองเดิมจะได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทก่อนวันที่วันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ใช้บังคับ แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ครอบครองเดิมได้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอท้องที่อ้างว่าตนมีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติก่อนวันที่กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวใช้บังคับ จึงถือว่าผู้ครอบครองเดิมได้ละสิทธิการครอบครองที่ดินพิพาทตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ที่ดินพิพาทเป็นเขตอุทยานแห่งชาติทับลานจึงชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าซื้อที่ดินพิพาทต่อจากผู้ครอบครองเดิม ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงไม่มีความกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอุทธรณ์ว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขต

ผ่อนปรนให้ราษฎรอยู่อาศัยทำกินได้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ นั้น เห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการสงวนคุ้มครองป้องกันพื้นที่ป่าไม้ของชาติที่เหลืออยู่ไว้ให้ได้ จึงกำหนดมาตรการและแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ป่าไม้นี้ ด้านการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ เนื่องจากเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย เช่น อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า และป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายมติคณะรัฐมนตรี (พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลน) ได้กำหนดขึ้นเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช และสัตว์ที่มีคุณค่า หายาก เพื่อป้องกันภัยธรรมชาติ จึงยืนยันนโยบายของรัฐที่จะไม่นำพื้นที่ป่าอนุรักษ์ดังกล่าวไปดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และให้กรมป่าไม้สำรวจพื้นที่ที่มีการครอบครองให้ชัดเจน และขึ้นทะเบียนผู้ครอบครอง เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยให้ตรวจสอบพิสูจน์การครอบครองที่ดินของราษฎร กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินมาก่อนวันสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายครั้งแรก ให้จัดทำขอบเขตบริเวณที่อยู่อาศัยทำกินให้ชัดเจน ห้ามขยายพื้นที่เพิ่มเติมโดยเด็ดขาด กรณีผลการตรวจสอบพิสูจน์พบว่าราษฎรอยู่อาศัยทำกินหลังวันประกาศสงวนหวงห้ามเป็นพื้นที่ป่าไม้ครั้งแรก ให้ดำเนินเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์ แล้วทำการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพสิ่งแวดล้อม หากยังไม่สามารถเคลื่อนย้ายราษฎรออกจากพื้นที่ได้ทันที ให้ดำเนินการควบคุมขอบเขตพื้นที่มิให้ขยายเพิ่มเติมโดยเด็ดขาด ด้านการป้องกันพื้นที่ป่าไม้ และอื่นๆ ถ้ามีการกระทำการใดๆ อันเป็นการบุกรุกพื้นที่ป่าใหม่ และหรือขยายที่อยู่อาศัยทำกินเพิ่มเติม หรือเป็นการทำลายหรือกระทบกระเทือนต่อการรักษาป่าและหรือสิ่งแวดล้อม ให้ดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด และเพื่อป้องกันมิให้มีการยึดถือครอบครองพื้นที่ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่สั่งให้ผู้กระทำผิดออกจากพื้นที่ ทำลาย รื้อถอน และหรือดำเนินการอื่นๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามหนังสือของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าชี้แจงตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ชื่อที่ดินพิพาทต่อจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๒๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางอนอมา ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีชื่ออยู่

/ในทะเบียนบ้าน...

ในทะเบียนบ้านหลังอื่นอยู่แล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ ซื้อที่ดินพิพาทต่อจาก นายณรงค์ศักดิ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำการปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๕๕ และเลขที่ ๕๖ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่มิได้ออกรายชื่อเข้าใน ทะเบียนบ้านดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซื้อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๗๙ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นายไกรสร ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๔ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ซื้อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้าน อยู่อาศัยเลขที่ ๒๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางมูจรินทร์ ลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีที่ ๕ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้าน ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ซื้อที่ดินพิพาทจากนางอ้อย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้ปลูกบ้านอยู่ อาศัยเลขที่ ๔๘ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ ซื้อที่ดินพิพาทจากนายวัชร เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งครอบครองทำประโยชน์ ในที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และได้ปลูกบ้านอยู่อาศัยเลขที่ ๒๒ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ซื้อที่ดินพิพาทจากบุคคลอื่น ๔ คน ซึ่งได้ครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องจากนายไล ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๘ และได้ปลูกสร้างบ้าน อยู่อาศัยเลขที่ ๖๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยระบุชื่อ นางอารีย์ เป็นผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านดังกล่าว และผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ซื้อที่ดินพิพาทจากเจ้าของเดิมซึ่งซื้อมาจากนางถนอม และได้ปลูกสร้างบ้านอยู่อาศัย เลขที่ ๗๗ หมู่ที่ ๙ ตำบลบุพราหมณ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังการกำหนดให้ที่ดินพิพาทเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยาน แห่งชาติทับลาน ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๙๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความใน พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๓ และพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าวังน้ำเขียว และป่าครบุรี ในท้องที่ ตำบลสระแก้ว ตำบลวังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย ตำบลครบุรี ตำบลจระเข้หิน ตำบลโคกกระชาย อำเภอครบุรี และตำบลสระตะเคียน ตำบลโนนสมบูรณ์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

และป่าแก่งดินสอ ป่าแก่งใหญ่ และป่าเขาสะโตน ในท้องที่ตำบลบุพราหมณ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๔ เป็นต้นไป ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงมีข้อบุคคลที่อยู่ในหลักเกณฑ์ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่จะได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัยทำกินในที่ดินพิพาทได้ ดังนั้น แม้ คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ท้องที่จังหวัดปราจีนบุรี ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๓๔๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๐ ได้ดำเนินการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าตามมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้วได้จัดทำสรุปรายละเอียดข้อมูลหลักฐาน การครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าให้ไว้เป็นหลักฐาน เพื่อรมติคณะรัฐมนตรีพิจารณา ออกเอกสารสิทธิในที่ดินต่อไป จึงไม่อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้รับการผ่อนปรนให้อยู่อาศัย ทำกินในที่ดินพิพาทตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแต่อย่างใด อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้า ในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

คดีมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใด ที่ผิดไปจากสภาพเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืน สู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ ยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เป็นคำสั่ง ทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ มาตรา ๔ (๕) บัญญัติว่า ในพระราชบัญญัตินี้...(๕) พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๖ (๑) บัญญัติว่า ภายในเขตอุทยานแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใด (๑) ยึดถือหรือครอบครองที่ดิน รวมตลอดถึงกันสร้าง แฝ้วถาง หรือเผาป่า... มาตรา ๒๑ บัญญัติว่า ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๖ ออกจากเขตอุทยานแห่งชาติ หรืองดเว้นการกระทำใดๆ ในเขตอุทยานแห่งชาติ และมาตรา ๒๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือ มีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ ผู้กระทำความผิดทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำสิ่งนั้นๆ

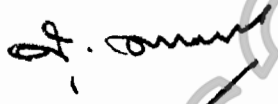
/กลับคืนสู่...

กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ถ้าผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม หรือถ้าไม่รู้ตัวผู้กระทำความผิด หรือเพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติ พนักงานเจ้าหน้าที่จะกระทำการดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งเสียเองก็ได้ตามสมควรแก่กรณี และผู้กระทำความผิดมีหน้าที่ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไปในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการเสียเองนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ที่พิพาทที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าครอบครองทำประโยชน์อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน และผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย การครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติมาตรา ๑๖ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และภายหลัง ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้ทำการปลูกสร้างอยู่อาศัยบนที่ดินดังกล่าว จึงถือได้ว่าเป็นเหตุให้มีสิ่งปลูกสร้างขึ้นใหม่หรือมีสิ่งอื่นใดในอุทยานแห่งชาติผิดไปจากสภาพเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๗ ประกอบกับคำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ๑๓๙/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ เรื่อง ให้ข้าราชการไปปฏิบัติราชการ จึงมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งนั้นๆ ออกไปให้พ้นอุทยานแห่งชาติ หรือทำสิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีทำลายหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างหรือสิ่งอื่นใดที่ผิดไปจากเดิมออกไปให้พ้นจากอุทยานแห่งชาติทับลาน หรือทำให้สิ่งนั้นๆ กลับคืนสู่สภาพเดิม แล้วแต่กรณี ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อาศัยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเดียวพิจารณาอุทธรณ์แล้วมีหนังสือลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๔ แจ้งยืนยันตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทราบ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าอ้างว่าผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าได้เคยยื่นเรื่องร้องเรียนขอความเป็นธรรมต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการสอบสวนหาข้อเท็จจริงและได้รับการชี้แจงจากหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

จัดทำรายงานสรุปข้อเท็จจริงพร้อมทั้งความเห็นและข้อเสนอแนะต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการตามควรแก่กรณีแล้ว นั้น เห็นว่า เป็นข้อเท็จจริงใหม่ที่มีได้ยกขึ้นว่ากัน มาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย
พิพากษายืน

นายสุชาติ มงคลเลิศพล
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายไพบุลย์ เสียงก้อง
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายสุเมธ รอยกุลเจริญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพรชัย มั่นศิริเพ็ญ
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นางมณีวรรณ พรหมน้อย
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายภาณุพันธ์ ชัยรัตน์

